

Mida tähendab NATO Artikkel 4?

28. juuli 2015 17:01

NATO peasekretär Jens Stoltenberg. Foto: Scanpix

Täna kohtuvad Brüsselis NATO peakorteris 28 liikmesriigi suursaadikud, sest Türgi kutsus alliansi asutamisleppe neljandale artiklile tuginedes kokku erakorralise nõupidamise.

Artikkel 4 ei nõua liikmesriikidelt sõjalist sekkumist teises liikmesriigis toimuvasse, ent tagab kõigile *NATO* liikmetele õiguse kutsuda reaalse ohu korral konsultatsioonideks kokku Põhja-Atlandi nõukogu.

Põhja-Atlandi ehk Washingtoni leppe Artikkel 4:

Lepinguosalised konsulteerivad omavahel alati, kui neist kellegi arvates on ohustatud mis tahes lepinguosalise territoriaalne terviklikkus, poliitiline sõltumatus või julgeolek.

Artikkel 4 on kasutatud viiel korral, neist neljal oli erakorralise nõupidamise nõudjaks *Türgi*.

1. 2003. aastal oli kutsujaks Türgi ja põhjuseks sõda Iraagis ja võimalik oht Türgi elanikele. *NATO* nõustus kaitsemeetmete paketiga ja viis veebruari lõpust mai alguseni läbi heidutusoperatsiooni *Display Deterrence*.
2. 2012. aasta 22. juunil kutsus liikmesriigid konsultatsioonile Türgi pärast seda, kui Süüria valitsusväed lasid alla Türgi sõjaväe relvastamata luurelennuki *F-4*.
3. 2012. aasta 3. oktoobril kutsus Türgi Artiklile 4 tuginedes Põhja Atlandi nõukogu kokku pärast seda, kui Süüria valitsusvägede mürsud tapsid viis Türgi tsiviilisikut. Nende kahe intsidendi järel palus Türgi *NATO*lt oma territooriumi ja rahva kaitseks *Patriot* rakette. *NATO* täitis palve.
4. 2014. aasta 3. märtsil nõudis Artikkel 4 rakendamist Poola, põhjuseks Venemaa tegevus Ukrainas, mis päädis esialgu Krimmi poolsaare annekteerimisega.
5. Vaid mõned päevad tagasi, 26. juulil palus Türgi taas Artikkel 4 rakendamist. Sunniitlik äärmusrühmitus *Islamiriik (IS)* korraldas möödunud nädalal Süüria piiri lähedal enesetapurünnaku, milles hukkus 32 inimest, ning *IS*-i rünnakus Türgi sõduritele hukkus üks sõjaväelane.

Põhja-Atlandi leping ehk Washingtoni leping on 1949. aasta 4. aprillil Washingtonis allkirjastatud leping, millega loodi *NATO* ehk Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon. Leping jõustus sama aasta 24. augustil.

Põhja-Atlandi Nõukogu on *NATO* peamine poliitiline otsustamisõigusega organ, mis koosneb organisatsiooni liikmesriikide alalistest esindajatest. Eesti alaline esindaja *NATO* juures on suursaadik Laur Lepik.